

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ВОРОНІНА ІРИНА МИКОЛАЇВНА

УДК 340.12:340.134:351.745.5

**АКСІОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ НОРМОТВОРЧОСТІ МВС УКРАЇНИ ЩОДО
КООРДИНАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ**

12.00.12 – філософія права

**Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата
юридичних наук**

Київ – 2018

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Національній академії внутрішніх справ,
Міністерство внутрішніх справ України.

Науковий керівник: кандидат філософських наук, доцент
Симон Юрій Сергійович,
Національна академія внутрішніх справ,
професор кафедри філософії права та юридичної логіки

Офіційні опоненти:
доктор юридичних наук, професор
Меленко Сергій Гаврилович,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
юридичний факультет,
завідувач кафедри Європейського права та порівняльного правознавства

кандидат юридичних наук, доцент
Бровко Наталя Іванівна,
Білоцерківський національний аграрний університет,
завідувач кафедри історії, теорії держави і права та державного будівництва

Захист відбудеться 27 квітня 2018 р. 14 годині на засіданні спеціалізованої
вченої ради Д 26.007.01 у Національній академії внутрішніх справ
за адресою: ДП–680, м. Київ, пл. Солом'янська, 1

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національної академії
внутрішніх справ за адресою: ДП–680, м. Київ, пл. Солом'янська, 1

Автореферат розісланий 26 березня 2018 р.

В.о. вченого секретаря
спеціалізованої вченої ради

О. С. Бурлака

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми зумовлена необхідністю переосмислення теоретичних положень щодо сутності та фундаментальних властивостей аксіологічних засад відомчої нормотворчості, та формування на їх основі науково обґрунтованих пропозицій, що уможливають підвищення ефективності нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції. Водночас, проблематику аксіологічних засад нормотворчості, попри все її значення, поки не виокремлено як самостійний предмет філософсько-правового аналізу. Виникає потреба у методологічних підходах, які б надали можливість осмислити нормотворчість як особливу соціокультурну, правову реальність, що має складну структуру та іманентну логіку функціонування та розвитку, що зумовило пошук й обґрунтування наукових підходів до окреслених проблем.

На дисертаційному рівні дослідженню ціннісних характеристик права, аксіологічних детермінант правової реальності присвячено праці вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема А. М. Бабенка, М. С. Балаянц, О. О. Бандури, К. В. Горобця, М. В. Осіпова, С. І. Максимова, Ю. М. Оборотова, І. В. Патерило, Н. Ю. Рашева, А. О. Фальковського та ін. Різні аспекти аксіології права досліджували В. А. Бачинін, О. І. Гвоздік, М. С. Каган, М. В. Костицький, М. Неновські, В. С. Нерсисянц, Г. Радбрух та ін.

Науковий та практичний інтерес становлять також праці А. В. Міцкевич, І. Д. Мудрак, І. Я. Терлюк, Ю. В. Цветкова, які систематизували формування нормотворчої діяльності у різні історичні періоди; натомість В. В. Антонов, М. В. Баглай, В. Р. Барський, О. В. Батанов, А. С. Олійник, М. О. Петришина, А. О. Рибалкін вивчали конституційні засади нормотворчої діяльності органів державної влади; М. П. Воронов, Л. М. Горбунова, С. Л. Горьова, Н. В. Железняк, Т. О. Карбін, Н. Ф. Лата, О. Ю. Салманова, В. В. Тісногуз проаналізували нормотворчу діяльність у системі адміністративного права; О. В. Богачова, Є. А. Гетьман, П. С. Гончарук, Ю. В. Градова, Л. Л. Прокопенко, Н. Д. Тазієв, Л. Д. Тимченко охарактеризували міжнародно-правові аспекти нормотворчої діяльності. Водночас, у юридичній літературі не набуло цілісного обґрунтування сутності та змісту нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції, відсутнє також системне розуміння взаємозалежності елементів, функцій і форм нормотворчості та визначення напрямків її оптимізації.

Попри те, що атрибути філософсько-правового аналізу нормотворчої діяльності вивчали М. П. Альчук, О. О. Бандура, М. М. Ібрагімов, Д. А. Керімов, М. В. Костицький, В. М. Кравець, О. О. Маслак, С. Г. Меленко, О. Г. Мурашин, О. В. Павлишин, Ю. С. Симон, С. С. Сливка, А. В. Соколов, М. В. Цвік, О. В. Шишко та ін., нині тривають дискусії щодо аксіологічно-правових основ нормотворчої діяльності, її ціннісного змісту, впливу європейських цінностей та стандартів на нормотворчість МВС України.

Вибір теми дослідження зумовлений необхідністю системного осмислення ефективної моделі нормотворчості в умовах перехідних суспільств та необхідності комплексного опрацювання аксіологічних засад нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження здійснювалося відповідно до Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015-2019 років, затвердженого наказом МВС України від 16 березня 2015 р. № 275; у контексті Національної стратегії розвитку освіти на 2012-2021 роки, згідно з державною цільовою програмою підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України на 2008-2015 рр., затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 р. № 974; Основних напрямків наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2014-2017 рр., схвалених рішенням Вченої Ради Національної академії внутрішніх справ 29 жовтня 2013 р. (протокол № 28), а також Планів науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт НАВС на 2015-2017 рр. Тему дисертації затверджено рішенням Вченої Ради НАВС 25 березня 2014 р. (протокол №7) та уточнено рішенням Вченої Ради НАВС 26 вересня 2017 р. (протокол №24).

Мета і завдання дослідження. *Метою* дослідження є розроблення теоретичних положень щодо сутності та фундаментальних властивостей аксіологічних засад відомчої нормотворчості, та формування на їх основі науково обґрунтованих пропозицій, що уможливають підвищення ефективності нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції.

Для досягнення поставленої мети передбачено вирішення таких *задач*:

- встановити ступінь наукового опрацювання проблеми сутності і ролі відомчої нормотворчості у діяльності органів виконавчої влади;
- систематизувати методологічні засади дослідження відомчої нормотворчої діяльності;
- визначити сутність нормотворчої діяльності МВС України як підсистеми державного управління органів виконавчої влади;
- розробити аксіологічну модель відомчої нормотворчості МВС України як систему цінностей-стандартів, принципів і норм оптимізації управління;
- визначити зміст дотримання засадничих принципів відомчої нормотворчості як умови забезпечення законності та ефективності діяльності МВС України щодо координації діяльності Національної поліції України;
- охарактеризувати особливості європейського досвіду інституалізації суспільно значимих цінностей та ідеалів у нормативно-правових актах та можливості його використання МВС України щодо координації діяльності Національною поліцією;
- розкрити особливості законодавчого врегулювання нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції;
- сформулювати пропозиції щодо вдосконалення нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції у контексті адаптації законодавства України до законодавства ЄС;
- визначити пріоритетні напрями діяльності МВС України щодо координації діяльності Національної поліції як об'єктивацію цінностей соціальної, правової держави.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері нормотворчої діяльності органів державної влади та МВС України.

Предметом дослідження є аксіологічні засади нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції.

Методи дослідження. У роботі використані філософські, загальнонаукові і спеціально-наукові методи. Методологічною основою дослідження став аксіологічний підхід, який визначив загальну стратегію дослідження. З урахуванням специфіки теми, мети і завдань дослідження застосовано методи: *історико-правовий* – його використання дозволило не лише показати генезис нормотворчості в Україні, а й виявити основні чинники та передбачити основні напрями її подальшого розвитку (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3); *моделювання* – використаний для вироблення рекомендацій щодо вдосконалення чинного законодавства (відповідно до аксіологічно-правових моделей процесів перспективного розвитку нормотворчої діяльності МВС України) (підрозділи 2.1, 2.2, 3.2); *системно-структурний* – для дослідження взаємозалежності елементів, функцій і форм нормотворчості та визначення напрямів її оптимізації (підрозділи 2.3, 3.2, 3.3); *порівняльного правознавства* – дав змогу виявити спільні з ряду країн закономірності та чинники, які впливають на розвиток нормотворчості, проаналізувати принципи нормотворчої діяльності і внести пропозиції з удосконалення чинного законодавства стосовно забезпечення аксіологічного-правового змісту на законодавчому рівні (підрозділи 2.3, 3.2); *формально-догматичний* – для аналізу положень чинного законодавства та виявлення неточностей у ньому щодо визначення особливостей нормотворчої діяльності, а також пов'язаних з цим проблем правозастосовуючої та правоохоронної діяльності (підрозділи 1.3, 3.1).

Емпіричну базу дослідження становлять матеріали опитування та анкетування 150 респондентів – слухачів Національної академії внутрішніх справ, а також результати аналізу практики діяльності правоохоронних органів України і зарубіжних держав (Польщі, Німеччини, Франції, Великобританії).

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що робота є першим в Україні комплексним монографічним дослідженням проблем аксіологічних засад нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції, що дозволило обґрунтувати низку нових концептуальних положень і висновків, надати практичні пропозиції з досліджуваних питань. Основні з них такі:

вперше:

- визначено аксіологічно-правові засади відомчої нормотворчості, як систему ціннісно-правових пріоритетів нормотворчої діяльності та шляхів їх реалізації;

- розкрито взаємозв'язок і взаємозумовленість між аксіологічним й іншими методологічними підходами до організації нормотворчого процесу в управлінській діяльності МВС України щодо координації діяльності Національної поліції: системним, антропологічним;

- виокремлено специфіку аксіологічного (ціннісного) підходу до нормотворчості МВС України як ціннісно-нормативного явища, який ґрунтується на аналізі ієрархічної системи цінностей і принципів, що покладені в основу

оптимізації нормотворчості та досліджено механізм їхнього впливу на нормотворчу сферу;

- запропоновано авторське визначення поняття «аксіологічна модель нормотворчої діяльності МВС України» як системи цінностей, норм і принципів, які покладено в основу оптимізації правового регулювання нормотворчої діяльності, визначено пріоритетні напрями цієї діяльності, об'єкти, на які вона спрямована, форми та методи її здійснення. Запропоновано удосконалити координацію підзаконної нормотворчості шляхом включення визначення у статтю 2 законопроекту «Про нормативно-правові акти»;

удосконалено:

- положення про те, що у сучасній юриспруденції актуалізується аксіологічний підхід як своєрідна спроба переосмислення кризи класичної методології. У цьому контексті аксіологічна стратегія дослідження дозволяє трактувати нормотворчість як процес взаємодії її суб'єктів на основі ціннісно-нормативних вимірів, а також виокремити та осмислити корелятивність розвитку нормотворчості та державотворчих процесів;

- обґрунтування необхідності інституціоналізації нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції;

- аргументацію того, що у результаті об'єктивних (фактична тотожність об'єктів регулятивного впливу) та суб'єктивних (неврахування відмінностей обсягу нормативних повноважень МВС України та Національної поліції, а також технологічних процесів нормотворення у МВС та Національній поліції, що відображається на результаті такої діяльності та специфіці відповідних правових приписів) причин, у теорії та на практиці виникають проблеми розмежування сфер регулятивного впливу нормативно-правових актів МВС та поліції. При цьому встановлено, що таке розмежування полягає у тому, що МВС видає нормативні приписи, якими встановлює правила та стандарти у відповідних сферах, а Національна поліція України створює нормативні приписи на виконання й реалізацію цих правил, стандартів;

- положення про те, що Національну поліцію в Україні створено за моделлю розвинених демократичних держав, а саме як орган виконавчої влади, що надає спеціальні послуги населенню. Вплив МВС України на діяльність поліції забезпечується через координаційні дії, які полягають у комплексі заходів щодо забезпечення формування державної політики, нормативно-правового регулювання діяльності Національної поліції; формування стратегії та програми діяльності поліції в Україні;

- обґрунтування положення про те, що нормативно-правові акти, що видаються МВС України щодо координації діяльності Національної поліції, повинні бути спрямовані не лише на покращення і забезпечення публічної безпеки та порядку, а й на поліпшення соціального статусу працівників поліції, що сприятиме більш якісному та ефективному виконанню ними своїх посадових обов'язків та функцій;

дістало подальший розвиток:

- концепція реформування відомчої нормотворчості України в умовах європейської інтеграції, що сприятиме уніфікації основних парадигм розвитку

правових систем України, Ради Європи та Європейського Союзу та у ціннісному аспекті передбачає імплементацію у суспільну свідомість основних громадянсько-політичних цінностей демократії;

- узагальнення і систематизація напрямів модернізації нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції, які узгоджені з положеннями сучасної концепції демократичної правової держави;

- положення про те, що нормотворча діяльність Національної поліції потребує законодавчого удосконалення, у зв'язку з чим необхідно прийняття Інструкції «Про організацію нормотворчої діяльності у Національній поліції України»;

- пропозиції щодо удосконалення правового регулювання нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції, а саме запровадити комплекс процедур, що дають можливість збільшити прозорість нормотворчості та зменшити кількість правових колізій у чинному законодавстві;

- обґрунтування того, що вітчизняне правове регулювання нормотворчої діяльності характеризується надмірною розгалуженістю, несистематизованістю, що може призвести до формалізації діяльності органів публічної влади і їх фактичної нездатності ефективно вирішувати стратегічні питання загальнодержавного та місцевого значення. Одним з напрямів вирішення проблеми є прийняття Закону «Про нормативно-правові акти», який має врегулювати питання усієї системи нормативно-правових актів в Україні;

- доктрина, що в українському правознавстві формується новий тип юридичного мислення – *ціннісно-нормативний*, де нормотворчість утворює ціннісно-нормативну систему, яка підкреслює не лише нормативний, а й ціннісний вимір всього механізму правового регулювання.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що запропоновані теоретичні положення, висновки і пропозиції впроваджено та можуть бути використані у:

- *законотворчій діяльності* – під час підготовки й уточнення низки законодавчих та підзаконних актів з питань правоохоронної діяльності Національної поліції України (довідка Інституту законодавства Верховної Ради України від 4 жовтня 2017 р.);

- *правозастосовній діяльності* – для безпосереднього використання розроблених рекомендацій у роботі підрозділів МВС України щодо координації діяльності Національної поліції (акт впровадження Департаменту юридичного забезпечення МВС України від 10 жовтня 2017 р.);

- *освітньому процесі* – при викладанні навчальних курсів і дисциплін «Філософія права», «Актуальні проблеми філософії права» «Філософські проблеми управління» та при підготовці підручників, навчальних посібників, довідкових та методичних видань, монографій з проблем, пов'язаних з питаннями нормотворчості, правотворчості, законотворчості, нормопроекування, у науково-дослідній роботі студентів та курсантів (акти впровадження Національної академії внутрішніх справ від 24 жовтня 2017 р., Харківського національного університету внутрішніх справ від 26 жовтня 2017 р.);

- *науково-дослідницькій сфері* – у процесі подальших наукових досліджень проблемних питань нормотворчості МВС України щодо координації діяльності

Національної поліції та її правового забезпечення (акт впровадження Державного науково-дослідного інституту МВС України від 2 жовтня 2017 р.).

Апробація результатів дисертації. Основні положення та висновки дисертації обговорено на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях і семінарах, зокрема: «Юридична наука в XXI столітті: перспективні та пріоритетні напрями досліджень» (м. Запоріжжя, 15-16 травня 2015 р.); «Сучасні проблеми та розвитку державності та напрями їх вирішення через призму правотворчої діяльності» (м. Харків, 22-23 травня 2015 р.); «Особливості нормотворчих процесів в умовах адаптації законодавства України до вимог Європейського Союзу» (м. Херсон, 5-6 червня 2015 р.); «Інтеграція Молдови та України в Європейський Союз: правовий аспект» (м. Кишинів, Республіка Молдова, 6-7 листопада 2015 р.); «Юридична наука та практика: виклики сучасних євроінтеграційних процесів» (м. Братислава, Словачка Республіка, 27-28 листопада 2015 р.).

Публікації. Основні результати дослідження з теми дисертації висвітлено у 20 наукових публікаціях, серед яких шість наукових статей – у збірниках, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук; дві статті – в зарубіжних наукових виданнях, а також 12 тез – у збірниках доповідей науково-практичних конференцій.

Структура дисертації. Робота складається зі переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що включають дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (326 найменувань на 30 сторінках) і чотирьох додатків. Загальний обсяг дисертації становить 258 сторінок, з яких обсяг основного тексту – 188 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми дисертації, зазначено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, визначено мету, задачі, об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, надано відомості щодо їх упровадження та апробації, а також щодо публікацій, у яких відображено основні положення роботи.

Розділ 1 «Теоретико-методологічні підвалини предмету дослідження» складається з трьох підрозділів у яких охарактеризовано стан дослідження проблеми, обґрунтовано методологію та визначено роль нормотворчості МВС України у діяльності Національної поліції.

У *підрозділі 1.1 «Ступінь наукового опрацювання проблеми сутності і ролі відомчого нормотворення у правовому регулюванні суспільних відносин»* на основі комплексного аналізу наукової літератури розглянуто й охарактеризовано генезу осмислення відомчої нормотворчості.

Історіографія нормотворчої діяльності органів державної влади: 1) до 20-х рр. XX століття – праці видатних світових вчених, присвячені різним аспектам правоутворення; 2) з 20-х і до початку 90-х рр. XX століття – наукові праці радянських вчених, присвячені питанням правотворчості в СРСР; 3) з початку 90-х рр. XX століття і до початку XXI століття – дослідження вітчизняних науковців,

присвячені нормотворчій діяльності органів державної влади у перші роки становлення української державності та національної правової системи; 4) з початку ХХІ століття і до сьогодні – праці науковців, присвячені сучасним актуальним проблемам нормотворчої діяльності (розвитку судової правотворчості, децентралізації державної влади та делегуванню нормотворчих повноважень органам місцевого самоврядування, необхідності прийняття закону «Про нормативно-правові акти», адаптації українського законодавства та юридичної практики до права Європейського Союзу).

Сьогодні не існує досліджень нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції з філософсько-правових позицій, здебільшого філософи права досліджували правотворчість, та лише частково у своїх роботах торкалися питань нормотворчості.

У підрозділі 1.2 *«Методологічні основи дослідження оптимізації відомчої нормотворчої діяльності»* обґрунтовано використання комплексу предметно зумовлених філософських підходів, загальнонаукових і спеціально-наукових методів, прийомів і засобів. Методологічною основою дослідження став аксіологічний підхід, який визначив загальну стратегію дослідження, за його допомогою було розкрито ціннісні засади і потенціал нормотворчої діяльності, визначено основні складові ціннісної характеристики правової реальності, конкретизовано специфіку правових цінностей та цінностей права у нормотворчості МВС загалом, та у нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції зокрема.

Серед філософських підходів визначальне місце посідають діалектичний, який дозволив розкрити суперечності розвитку діалектичної взаємодії ціннісних, нормативних засад та принципів права у нормотворчій діяльності МВС України, виявити синтезуючу роль верховенства права у оптимізації нормотворчої діяльності; герменевтичний метод забезпечив вивчення міжнародно-правових актів з питань нормотворчості; антропологічний метод застосовувався при визначенні нормотворчої діяльності як засобу забезпечення, охорони і захисту прав людини.

Суттєву роль у дослідженні відіграли загальнонаукові методи: системний метод (для виявлення взаємозв'язків нормативних та ціннісних компонентів нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції); структурно-функціональний метод (при дослідженні функціонування нормотворчості МВС України та шляхів її удосконалення); а також спеціально-наукові: порівняльно-історичний, логіко-семантичний, статистичний, соціокультурний метод.

У підрозділі 1.3 *«Сутність нормотворчої діяльності МВС України у системі державного управління органів виконавчої влади»* обґрунтовано нормотворчість як важливий засіб опредметнення у правовій нормі цінностей та з'ясовано роль МВС України у системі центральних органів виконавчої влади. Охарактеризовано поняття, види та функції нормотворчої діяльності органів державної влади. Визначено стадії нормотворчого процесу.

Встановлено, що нормотворча діяльність МВС України у правовому регулюванні суспільних відносин є складним соціальним явищем, що має одночасно

правову та управлінську природу та безпосередньо пов'язана з підготовкою та прийняттям нормативно-правового акту – офіційного письмового документа, прийнятого МВС України як суб'єктом нормотворення згідно з визначеною законодавством процедурою та встановленою формою, спрямованого на регулювання суспільних відносин, який містить норми права, має неперсоніфікований характер і розрахований на неодноразове застосування.

Зазначено, що Національну поліцію в Україні створено за моделлю розвинених демократичних держав, як орган виконавчої влади, що надає спеціальні послуги населенню. Вплив МВС України на діяльність Національної поліції забезпечується через його координаційні дії, які полягають у комплексі заходів щодо: забезпечення формування державної політики у відповідних сферах, а також нормативно-правовому регулюванні діяльності Національної поліції; формуванню стратегії та програми діяльності поліції.

Розділ 2 «Нормотворчість МВС України щодо координації діяльності Національної поліції: аксіологічно-правовий вимір» складається з трьох підрозділів і присвячений аналізу аксіологічного виміру нормотворчої діяльності МВС України як умови ефективного управління у правоохоронній сфері, та питанням взаємодії норм міжнародного та національного права у нормотворчій діяльності.

У підрозділі 2.1 «Аксіологічна модель відомчої нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції як система цінностей-стандартів, принципів і норм оптимізації управління» увагу зосереджено на критеріях концептуалізації аксіологічної моделі нормотворчості МВС України та її аксіологічних засад.

Обґрунтовано аксіологічну модель відомчої нормотворчості МВС України, та її змістовні властивості, виокремлено ієрархічну систему цінностей, норм і принципів, які покладено в основу оптимізації правового регулювання нормотворчості МВС України, визначено пріоритетні напрями цієї діяльності, об'єкти, на які вона спрямована, форми та методи її здійснення та деталізується механізм їхнього впливу на нормотворчу сферу Національної поліції.

Побудова ієрархії ціннісно-нормативного «наповнення» нормотворчості є процесом раціональним та логічним, а тому у межах свого нормативного буття підсистема цінностей нормотворчості виражається у комплексі вимог та необхідностей як ключових атрибутів нормативності, що має ціль: конкретизацію співвідношення абсолютних та відносних цінностей.

Концептуальний аналіз аксіологічних аспектів нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції передбачає висвітлення теоретико-методологічних питань сутності та соціального призначення правових актів у цілому, враховуючи, що саме ці характеристики надають уявлення про ціннісний потенціал нормативно-правового регулювання.

У підрозділі 2.2 «Дотримання засадничих принципів відомчої нормотворчості як умова забезпечення законності та ефективності діяльності МВС України щодо координації діяльності Національної поліції України» аргументовано, що у процесі нормотворчої діяльності МВС України створює нормативно-правові акти, які впливають на діяльність Національної поліції та які здійснюють спеціальний та

профільний регулятивний вплив на сфери, у яких повноважна надавати поліцейські послуги Національна поліція.

Доведено, що принципи нормотворчості відображають загальнолюдські цінності, розкривають сутність процесу нормотворення та визначають зміст і спрямованість нормотворчого регулювання та розвитку суспільства.

Основоположним компонентом нормотворчості МВС щодо координації діяльності Національної поліції є принципи права, які за функціональним призначенням та об'єктом відображення поділяються на соціально-правові (загальносоціальні) принципи та спеціально-соціальні (юридичні), які включають загальноправові, міжгалузеві, галузеві та принципи правових інститутів. З'ясовано, що принципи нормотворчості МВС щодо координації діяльності Національної поліції співвідносяться з принципами права як частина і ціле. Охарактеризовано принципи нормотворчості МВС України щодо координації діяльності поліції.

Узагальнено, що значення принципів нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції полягає у тому, що вони виступають необхідною умовою ефективної нормотворчої діяльності, є певним орієнтиром для всіх учасників; на їх основі створюються своєчасно, необхідні, ефективно діючі і стабільно функціонуючі нормативні акти поліції.

Підрозділ 2.3 «Стандарти та принципи відомчої нормотворчості у системі загальноєвропейських цінностей» присвячений ґрунтовному аналізу сучасних тенденцій, стандартів та принципів організації нормотворчості правоохоронних органів країн ЄС у системі управлінської діяльності.

Проаналізовано, що європейські цінності та стандарти – є досконалим вираженням філософського, релігійного й морального розвитку різних епох і народів, заснованого на загальнолюдських ідеалах та прагненнях. Охарактеризовано загальноєвропейські цінності та стандарти та проаналізовано їхній вплив у нормотворчу діяльність правоохоронної сфери.

Узагальнено, що європейські цінності та стандарти є аксіологічно-правовою основою нормотворчої діяльності правоохоронних органів країн ЄС, які передбачають домінування громадянських, духовних цінностей, інтересів людини і суспільства, принципів моральної, відкритої та відповідальної політики, високого професіоналізму й відданості, всього того, що можна назвати служінням народу і державі.

Розділ 3 «Основні напрями вдосконалення нормотворчої діяльності МВС України у процесі розбудови соціальної, правової держави» складається з трьох підрозділів та присвячений безпосередньо дослідженню існуючої нормативно-правової бази, нормотворчої діяльності МВС України та шляхів удосконалення нормативно-правового регулювання організації та діяльності МВС України щодо координації діяльності Національної поліції через призму аксіологічно-правового потенціалу.

У підрозділі 3.1 *«Особливості законодавчого врегулювання нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції»* обґрунтовується, що нормотворча діяльність МВС України є складним багатоетапним процесом. При цьому, в теорії та на практиці виникає низка суперечностей щодо розмежування

сфер регулятивного впливу нормативно-правових актів МВС України та Національної поліції: фактична тотожність об'єктів регулятивного впливу; неврахування відмінностей обсягу нормотворчих повноважень; технологічних процесів нормотворення у МВС України та Національної поліції, що відображається на результаті такої діяльності та специфіці відповідних правових приписів. Вказана проблема вирішується за рахунок розмежування спеціалізації та профільності регулятивного впливу цих органів влади. Так, МВС України створює нормативні приписи, якими встановлює правила та стандарти у відповідних сферах, а Національна поліція переважно створює нормативні приписи на виконання й реалізацію (через нормотворчість) цих правил, стандартів.

Відповідно до опитування практичних працівників правоохоронних органів 60, 3 % – вважають, що існують проблеми у процесі здійснення нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції; 56, 7% працівників поліції підтримують необхідність у розробленні й прийнятті стандартів нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції. Це свідчить про те, що на сьогодні нормотворча діяльність Національної поліції України не врегульована на належному рівні, не існує комплексної методології оцінювання реалізації поліцією нормотворчої функції, адже у своїй нормотворчій діяльності фактично керується Інструкцією з організації нормотворчої діяльності в МВС України. Саме тому, пропонуємо прийняття базової Інструкції з організації нормотворчої діяльності у Національній поліції України.

У підрозділі 3.2 *«Вдосконалення нормотворчої діяльності МВС України у контексті адаптації законодавства України до законодавства ЄС»* на підставі зарубіжного досвіду розроблено рекомендації щодо удосконалення національного законодавства відносно нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції.

Дослідження аксіологічно-правового забезпечення нормотворчої діяльності МВС України (розпочинаючи з 1991 р.) показало, що воно створювалося відповідно до потреб того часу, і не передбачало довгострокової перспективи розвитку відносин з ЄС. Внаслідок цього, у нашій державі відсутнє чітко визначене законодавчо проблемно-орієнтоване правове поле, що стосується процесів європейської інтеграції.

У дисертації теоретично узагальнено аксіологічно-правові основи діяльності поліції країн ЄС та сформульовано вирішення наукової проблеми щодо використання досвіду поліцейської діяльності країн ЄС у нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції. Визначено ряд наукових категорій; зроблено аналіз та проведено експертизу правових явищ і практики, а також сформульовано пропозиції.

Характерною ознакою діяльності правоохоронних органів багатьох країн світу є висока соціальна, правова захищеність і матеріальна забезпеченість їх працівників, що спонукає до відповідального виконання обов'язків, професійного зростання, що не лише зазначено у чинному законодавстві, але й виконується на практиці у повному обсязі. Завдяки аналізу досвіду нормотворчої діяльності поліції таких країн як Великобританія, Франція, Німеччина, Польща, обґрунтовано, що нормативно-правові акти, що видаються МВС України, повинні бути спрямовані не лише на

покращення і забезпечення публічної безпеки та порядку, а й на поліпшення соціального статусу працівників поліції, що сприятиме більш якісному та ефективному виконанню ними своїх посадових обов'язків та функцій.

У підрозділі 3.3 *«Пріоритетні напрями діяльності МВС України щодо координації діяльності Національної поліції як об'єктивація цінностей соціальної, правової держави»* охарактеризовано основні напрями, проблеми реформ правоохоронної системи України, та їх вплив на аксіологічно-правову основу нормотворчої діяльності МВС України щодо координації діяльності Національної поліції.

Узагальнено, що практична діяльність центральних органів виконавчої влади на засадах нового правового регулювання, у частині нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції, засвідчила наявність проблем і протиріч, які вимагають розробки та впровадження аксіологічно-правових засад діяльності МВС України щодо координації діяльності Національної поліції: вдосконалення законодавства, що регламентує матеріальні та процедурно-процесуальні питання видання правових актів – їх змістовне наповнення та оформлення, порядок прийняття та державної реєстрації; та вдосконалення законодавства, що безпосередньо регулює діяльність Національної поліції України.

Налагодження системи взаємодії між МВС України щодо координації діяльності Національної поліції та громадянським суспільством вимагає широкого застосування ціннісних критеріїв відкритості й прозорості, які забезпечують можливості вільного доступу громадян до здійснення управління державними справами шляхом безпосереднього волевиявлення, ліквідації перешкод для одержання інформації про діяльність державно-владних структур, її зрозумілості, що дозволяє громадськості здійснювати контроль за владою.

Організаційними показниками якості нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції, при збереженні зв'язку з соціально-ціннісними засадами, виступають професіоналізм, який має іманентно містити такі ціннісні ознаки, як компетентність, інноваційність, толерантність, відчуття обов'язку, соціальність, моральність, раціональний бюрократизм та прозорість.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення й наведено нові шляхи розв'язання наукового завдання, що проявляється у визначенні аксіологічно-правових засад нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції. У результаті проведеного дослідження сформульована низка теоретичних висновків, узагальнень, пропозицій і практичних рекомендацій. Найважливішими з них є такі:

1. Правова аксіологія досліджує ціннісні засади нормотворчості, саме тому є сферою взаємодії філософсько-правового та загальнотеоретичного знання, а юриспруденція у контексті аксіологічної парадигми, розглядається як вчення про цінності правової сфери. У рамках правової аксіології проводиться розмежування правових цінностей, що виступають предметом філософії права та екзистенційних цінностей, які розкриваються в загальнотеоретичних дослідженнях. Через правові

цінності виражається власна цінність права, вони є формами позитивного ставлення до правової системи суспільства, зумовлюють вибір поведінки, а також юридичну оцінку подій.

2. Обґрунтовано, що складність предмету дослідження у період реформування правоохоронної системи в Україні, впровадження міжнародних правових стандартів зумовлює використання, сукупності філософських, загальнонаукових та спеціально-наукових методів, кожний з яких виконує притаманне йому евристичне завдання, що в цілому підкреслює міждисциплінарний характер роботи. Механізм реалізації нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції потребує здійснення дослідження на двох рівнях: понятійно-категоріальному і розкритті сутності механізмів нормотворчої діяльності через виявлення ключових аксіологічно-правових чинників, що впливають на ефективність та результативність її функціонування.

3. Нормативно-правові акти МВС України становлять основу правової бази та здійснюють вплив на діяльність Національної поліції. Належне аксіологічно-правове забезпечення діяльності МВС України щодо координації діяльності поліції є запорукою успішного виконання, покладених на Національну поліцію завдань щодо охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Період становлення Національної поліції України ще не завершено, її функціональна й організаційна структури наразі не є досконалою та потребує вироблення і впровадження аксіологічно-правових засад забезпечення ефективної діяльності.

4. Обґрунтовано аксіологічну модель нормотворчої діяльності МВС України, яка включає: систему цінностей, норм та принципів, які покладено в основу оптимізації правового регулювання нормотворчої діяльності, визначено пріоритетні напрями цієї діяльності, об'єкти, на які вона спрямована, форми та методи її здійснення. Запропоновано удосконалити координацію підзаконної нормотворчості шляхом включення визначення у статтю 2 проекту Закону України «Про нормативно-правові акти». Завдяки аксіологічним засадам нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції розкривається обґрунтованість теоретико-методологічних питань сутності та соціального призначення правових актів МВС України, враховуючи, що саме ці характеристики дають уявлення про ціннісний потенціал нормативно-правового регулювання, який характеризує інструментальну цінність нормотворчої діяльності МВС України, її організаційні, узгоджувально-інтеграційні, управлінські, охоронні та інші аспекти.

5. Доведено, що принципи нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції відображають загальнолюдські ціннісні стандарти, розкривають сутність процесу нормотворення та визначають спрямованість нормотворчого регулювання та розвитку суспільства, оскільки з одного боку, принципи нормотворчості відтворюють духовні, історичні, соціальні, політичні, культурні та інші особливості суспільства, трансформуючи і модифікуючи їх у концентрованому вигляді. З іншого – через принципи нормотворчості відбувається практичне втілення соціальних інтересів, ціннісних орієнтацій переважної більшості складових суспільства. Встановлено, що такі принципи, як законність, гуманізм, демократизм, науковість, гласність, техніко-юридична досконалість є загальними

для всіх суб'єктів нормотворчості, однак у нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції вони дістають специфічних рис, та доповнюються принципами єдиноначальності та субординації.

Доведено, що поняття «законність нормативно-правових актів МВС України щодо координації діяльності Національної поліції» – це сукупність аксіологічно-правових вимог, які пред'являються до нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції на основі чинного законодавства, ціннісних орієнтацій, норм та принципів та визначають її юридичний зміст та характер. Основними вимогами щодо законності нормативно-правових актів МВС України є такі: зміст правового акта повинен відповідати потребам суспільного розвитку, тобто він має бути доцільним та своєчасним; нормативно-правові акти повинні створюватись відповідно до чітко визначеної процедури; правові акти мають відповідати вимогам нормативно-правових актів, що мають вищу юридичну силу; нормативно-правові акти повинні носити стабільний характер, адже вони приймаються на тривалий період часу, окрім тих, які мають чітко визначений термін дії.

6. Узагальнено, що аксіологічно-правовою основою нормотворчої діяльності поліції країн ЄС є імплементація європейських цінностей та стандартів у практичну діяльність правоохоронних органів. Європейські цінності – досконале вираження філософського, релігійного й морального розвитку різних епох і народів, засноване на загальнолюдських ідеалах та прагненнях. Найважливішими цінностями європейського суспільства є людська гідність, людина як унікальна особистість.

Запровадження європейських цінностей у нормотворчу діяльність МВС України необхідно для того, щоб зробити технологію державного управління більш ефективною, людську особистість більш захищеною від різного роду загроз, за умови, визнання зв'язку між європейськими стандартами, що осмислюються як цінності, і кінцевим результатом – забезпечення духовних і матеріальних потреб громадян.

7. Визначено та обґрунтовано напрями розвитку аксіологічно-правових засад діяльності МВС України щодо координації діяльності Національної поліції: вдосконалення законодавства, що регламентує питання видання нормативно-правових актів через їх змістовне ціннісне наповнення; збільшити прозорість нормотворчості МВС України та зменшити кількість правових колізій у чинному законодавстві (на офіційному рівні визначити поняття «нормативно-правовий акт», конкретизувати його основні ознаки); систематизувати законодавство, яким регламентується порядок видання нормативно-правових актів; підвищити якість підготовки нормативно-правових актів МВС України щодо координації діяльності Національної поліції, шляхом створення незалежної експертної групи у рамках МВС України щодо координаційної діяльності Національної поліції; розробити та прийняти Інструкцію «Про організацію нормотворчої діяльності у Національній поліції України».

8. Завдання реформування системи управління МВС України щодо координації діяльності поліції має здійснюватися через належне аксіологічно-правове забезпечення даного процесу. Національна система законодавства потребує нагального впорядкування та гармонізації, що включає приведення у відповідність

до положень західноєвропейських принципів права. На сьогодні актуальне питання про вироблення нової аксіологічної парадигми, спрямованої на оновлення управлінської культури, цінностей, принципів та стандартів.

9. Враховуючи значимість МВС України як апарату державного управління та діяльність Національної поліції України, яка створена за європейською моделлю, як публічно сервісна служба для надання якісних послуг населенню, саме належне аксіологічно-правове забезпечення нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції є запорукою успішного виконання, покладених на Національну поліцію завдань щодо захисту найважливіших цінностей суспільства: забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в наукових фахових виданнях України

1. Вороніна І. М. До питання про історичні передумови становлення вітчизняної відомчої нормотворчості. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». Ужгород, 2015, Випуск 34. С. 152–155.
2. Вороніна І. М. Реалізація суспільно значимих цінностей у відомчій нормотворчості: європейський досвід. *Вісник Запорізького національного університету*. Юридичні науки. Запоріжжя, 2015. № 4 (1). С. 55–59.
3. Вороніна І. М. Теоретико-методологічні засади вдосконалення відомчої нормотворчості в умовах трансформації перехідного суспільства. *Право і суспільство*. Дніпропетровськ, 2016. № 5-2. С. 29–34.
4. Вороніна І. М. Модуси втілення аксіологічного змісту нормотворчої діяльності органів внутрішніх справ. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія : Юридичні науки. Херсон, 2015. Випуск 6. Том 3. С. 145–149.
5. Вороніна І. М. Актуальні питання відомчої нормотворчості в системі органів внутрішніх справ. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Юриспруденція. Одеса, 2015. Випуск 17. С. 43–45.
6. Вороніна І. М. Теоретичні основи дослідження класифікації правових цінностей. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. Одеса, 2016. № 6. С. 177–183.

Публікації у наукових виданнях іноземних держав, що включені до наукометричних баз

1. Вороніна І. М. Правові цінності в системі соціально-політичного управління суспільством. *Национальный юридический журнал: теория и практика* (Jurnalul juridic national: teorie si practica) Молдова. Кишинев, 2016. № 1(17). С. 5–8.
2. Вороніна І. М. Аксіологічна модель нормотворчої діяльності Національної поліції України як система принципів і норм регулювання нормотворчої діяльності. *Європейський політико-правовий дискурс* (Evropský politický a právní diskurz), 2017. Vol. 5. Iss. 17. P. 44–49.

Праці апробаційного характеру

1. Вороніна І. М. Відомча нормотворчість як міждисциплінарна, філософсько-правова проблема // *Актуальні проблеми юридичної психології*: зб. тез доповідей III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 25 квіт. 2014 р.). К.: Нац. акад. внутр. справ, 2014. С. 30–32.

2. Вороніна І. М. Класифікація цінностей в аксіології // *Юридичні науки: історія, сучасний стан та перспективи досліджень*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 15–16 трав. 2015 р.). К.: Центр правових наукових досліджень, 2015. С. 121–123.

3. Вороніна І. М. Нормотворчість як опредметнення та впорядкування системи правових цінностей // *Законодавство України: погляд молодих правників*: матеріали щорічної Всеукр. наук. студ. конф., присвяч. 75-річчю Прикарпатського нац. ун-ту ім. В. Стефаника. (м. Івано-Франківськ, 15–16 трав. 2015 р.). Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2015. С. 8–11.

4. Вороніна І. М. Філософсько-правові аспекти відомчої нормотворчості в юриспруденції // *Юридична наука в XXI столітті: перспективні та пріоритетні напрями досліджень*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 15–16 трав. 2015 р.). Запоріжжя: ЗНУ, 2015. С. 158–161.

5. Вороніна І. М. Цінності як структурний елемент нормотворчої діяльності // *Сучасні проблеми та розвитку державності та напрями їх вирішення через призму правотворчої діяльності*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 22–23 трав. 2015 р.). Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2015. С. 8–9.

6. Вороніна І. М. Роль цінностей в нормотворчій діяльності органів внутрішніх справ // *Правове життя: сучасний стан та перспективи розвитку*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 29–30 трав. 2015 р.). Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2015. С. 7–9.

7. Вороніна І. М. Аксіологічний аспект нормотворчої діяльності // *Юридичні науки: проблеми та перспективи*: матеріали III міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 22–23 трав. 2015 р.). – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2015. С. 12–15.

8. Вороніна І. М. Вдосконалення відомчої нормотворчості України в контексті адаптації до законодавства Європейського Союзу // *Особливості нормотворчих процесів в умовах адаптації законодавства України до вимог Європейського Союзу*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Херсон, 5–6 чер. 2015 р.). Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2015. С. 194–196.

9. Вороніна І. М. Європейський досвід реалізації суспільно значимих цінностей та ідеалів у відомчій нормотворчості // *Juridicătiinifică în condițiile de integrare Europeană Ucraina i Moldova: repere moderne de dezvoltare juridică, conferina internațională stiinifico-practică* (Chiinău, Republica Moldova 6–7 noiembrie 2015). Chiinău: S. n., 2015. P. 23–25.

10. Вороніна І. М. Динаміка нормотворчості ОВС як об'єктивація цінностей соціальної, правової держави // *Юридична наука та практика: виклики сучасних євроінтеграційних процесів*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Панєвропська

висока школа факультет права, м. Братислава (Словацька Республіка), 27–28 листопада 2015 р.). Братислава: Панєвропська висока школа, 2015. С. 32–34.

11. Вороніна І. М. Аксіологічна складова нормотворчої діяльності правоохоронних органів // *Філософські та методологічні проблеми сучасного правознавства*: матеріали кругл. ст. (м. Київ, 6 лип. 2016 р.). К.: Нац. акад. внутр. справ, 2016. С. 68–69.

12. Вороніна І. М. Стандарти та принципи відомчої нормотворчості в системі загальноєвропейських цінностей // *Філософські, методологічні та психологічні проблеми права*: матеріали VII Всеукр. наук.-теорет. конф. (м. Київ, 11 листоп. 2017 р.). К.: Нац. акад. внутр. справ, 2017. С. 57–60.

АНОТАЦІЯ

Вороніна І. М. Аксіологічні засади нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.12 – філософія права. – Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2018.

Дисертація є комплексним дослідженням аксіологічного змісту нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції. Визначено основні напрями дослідження нормотворчої діяльності й окреслено коло вчених, які здійснили вагомий внесок у її осмислення. Проаналізовано особливості законодавчого врегулювання нормотворчості МВС щодо координації діяльності Національної поліції.

Сформовано аксіологічну модель відомчої нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції як систему цінностей-стандартів, принципів і норм оптимізації управління. Здійснено аналіз аксіологічного виміру нормотворчої діяльності МВС України як умови ефективного управління у правоохоронній сфері, та питанням взаємодії норм міжнародного та національного права у нормотворчій діяльності. Узагальнено значення принципів нормотворчості МВС щодо координації діяльності Національної поліції як необхідну умову ефективної нормотворчої діяльності. Розкрито особливості забезпечення законності нормотворчості МВС України щодо координації діяльності Національної поліції. Досліджено європейський досвід інституалізації суспільно значимих цінностей та стандартів у нормативно-правових актах та можливість його використання МВС України щодо координації діяльності Національною поліцією у контексті адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Обґрунтовано пріоритетні напрямки діяльності МВС України щодо координації діяльності Національної поліції як об'єктивацію цінностей соціальної, правової держави.

Ключові слова: Міністерство внутрішніх справ України, Національна поліція України, координація діяльності, аксіологічні засади, аксіологічна модель нормотворчої діяльності, законність, нормотворчість, принципи нормотворчої діяльності, ієрархія цінностей.

АННОТАЦИЯ

Воронина И. Н. Аксиологические основы нормотворчества МВД Украины относительно координации деятельности Национальной полиции. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.12 – философия права. – Национальная академия внутренних дел, Киев, 2018.

Диссертация является комплексным исследованием аксиологически-правовых основ нормотворчества МВД Украины относительно координации деятельности Национальной полиции. Охарактеризовано состояние исследования проблемы, обоснованно методологию и определена роль нормотворчества МВД Украины у деятельности Национальной полиции. Раскрыта взаимосвязь и взаимообусловленность между аксиологическим и другими методологическими подходами к организации нормотворческого процесса в управленческой деятельности МВД Украины относительно координации деятельности Национальной полиции: системным, антропологическим и др.

Определены направления исследования нормотворческой деятельности и очерчен круг ученых, совершивших весомый вклад в ее изучение. Проанализированы особенности законодательного регулирования нормотворчества МВД относительно координации деятельности Национальной полиции. Обоснованно аксиологически-правовые основы ведомственного нормотворчества, как систему ценностно-правовых приоритетов для нормотворческой деятельности и пути их внедрения.

Выделено специфику аксиологического (ценностного) подхода относительно нормотворческой деятельности МВД Украины как ценностно-нормативного явления, основанного на анализе иерархической системы ценностей и принципов, которые являются основой оптимизации нормотворческой деятельности и детализируется механизм его влияния на нормотворческую сферу.

Предложено авторское определение понятия «аксиологическая модель нормотворческой деятельности МВД Украины» как система ценностей, норм и принципов, которые положены в основу оптимизации правового регулирования нормотворческой деятельности МВД Украины, определены приоритетные направления этой деятельности, объекты, на которые она направлена, формы и методы ее осуществления. Раскрыто необходимость институционализации нормотворчества МВД Украины относительно координации деятельности Национальной полиции, что позволит получить объективную и полную информацию о целесообразности усовершенствования, систематизации законодательства относительно урегулирования сфер деятельности нормотворчества МВД Украины и Национальной полиции, а также определить основные проблемы, требующие неотложного решения и пути их преодоления.

Осуществлен анализ аксиологического измерения нормотворческой деятельности МВД Украины как условия эффективного управления у правоохранительной сфере в процессе взаимодействия норм международного и национального права у нормотворческой деятельности. Обобщенно значение

принципов нормотворчества МВД относительно координации деятельности Национальной полиции как необходимое условие эффективной нормотворческой деятельности. Раскрыты особенности обеспечения законности нормотворчества МВД Украины относительно координации деятельности Национальной полиции и раскрыто контрольную деятельность за нормотворчеством МВД Украины относительно координации деятельности Национальной полиции. Исследован европейский опыт институализации общественно значимых ценностей и стандартов у нормативно-правовых актах и возможность его использования МВД Украины относительно координации деятельности Национальной полицией у контексте адаптации законодательства Украины к законодательству ЕС. Систематизированы направления модернизации нормотворчества МВД Украины относительно координации деятельности Национальной полиции, которые согласованы с основами современной концепции демократического правового государства, ориентированные на повышение действенности механизмов государственного управления деятельностью полиции и ее эффективности функционирования как наиболее емкого по объему осуществляемых правоохранительных функций института обеспечения гарантий.

Обосновано, что в результате объективных (фактическая тождественность объектов регулятивного воздействия) и субъективных (неучет различий объема нормативных полномочий МВД Украины и Национальной полиции, а также технологических процессов нормотворчества в МВД и Национальной полиции, отражается на результате такой деятельности и специфике соответствующих правовых предписаний) причин, в теории и на практике возникают проблемы разграничения сфер регулятивного воздействия нормативно-правовых актов МВД и НПУ. Установлено, что такое разграничение заключается в том, что МВД издает нормативные предписания, которыми устанавливает правила и стандарты в соответствующих сферах, а НПУ создает нормативные предписания на выполнение и реализацию этих правил, стандартов. Нормотворческая деятельность Национальной полиции не урегулирована действующим законодательством на должном уровне, в связи с чем предлагается принятие Инструкции «Об организации нормотворческой деятельности в Национальной полиции Украины».

Ключевые слова: Министерство внутренних дел Украины, Национальная полиция Украины, координация деятельности, аксиологические основы, аксиологическая модель нормотворческой деятельности, законность, нормотворчество, принципы нормотворческой деятельности, иерархия ценностей.

SUMMARY

Voronina I. M. Axiological principles of rulemaking of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine on coordination of activities of the National Police. – Manuscript.

Candidate's of juridical sciences thesis in specialty 12.00.12 – philosophy of law. – National Academy of Internal Affairs, Kyiv, 2018.

The dissertation examines the axiological and legal dimension of rulemaking of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine regarding the coordination of the activities of the National Police. The main directions of the study of normative activity were determined

and the circle of scientists was outlined, which made a significant contribution to its comprehension. The peculiarities of the legislative regulation of the rulemaking of the Ministry of Internal Affairs concerning coordination of the activities of the National Police are analyzed. An axiological model of departmental rulemaking of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine has been formed to coordinate the activities of the National Police as a system of values-standards, principles and norms for optimizing governance. The European experience of institutionalization of socially significant values and ideals in normative legal acts and the possibility of its use by the Ministry of Internal Affairs of Ukraine in coordinating the activities of the National Police in the context of adaptation of Ukrainian legislation to EU legislation is researched. The priority directions of activity of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine concerning coordination of activities of the National Police as objectification of the values the social and legal state are substantiated.

Key words: Ministry of Internal Affairs of Ukraine, National Police of Ukraine, coordination of activities, axiological principles, axiological model of normative activity, legality, rule-making, principles of norm-setting activities, hierarchy of values.